

Opbrengstnotitie

Regionale principes AVE regio Groningen

Inleiding

De regio Groningen wil de Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE) regionaal implementeren. Met als doel de domeinen van zorg en veiligheid te verbinden en de samenwerking tussen ketenpartners en gemeente goed te laten verlopen. Regionale afspraken omtrent regierollen en op- en afschalen helpen gemeenten en ketenpartners om dezelfde taal te gaan spreken binnen complexe casuïstiek.

De regio heeft begin 2023 geïnventariseerd in hoeverre gemeenten werken met het escalatiemodel. Hieruit bleek onder andere dat in de praktijk onduidelijkheid is over casus- en procesregie en dat de implementatie van AVE per gemeente verschilt. De kracht van AVE is dat het aansluit bij de lokale situatie. Echter, het is wel van belang om rekening te houden met een aantal leidende principes. Vervolgens richten de gemeenten AVE zelf verder in zodat het past binnen bij de lokale situatie. Een enkele gemeente binnen de regio heeft dit al gedaan en kan dienen als voorbeeld voor andere gemeenten. In deze notitie beschrijven we de opbrengst van de inspiratiesessie van 24 juni en de regionale werksessie van 9 juli 2024.

Inspiratie- en werksessie

Tijdens de inspiratiesessie van 24 juni lag de focus op een schets van het project en de samenhang het landelijk actieprogramma Grip op Onbegrip, de basisbeginselen van AVE, de noodzaak van AVE en het proces om te komen tot een inrichting van AVE. Ook hebben we in subgroepen gesproken over de leidende principes. Tijdens deze ochtend waren aanwezig: de tien gemeenten, Zorg- en Veiligheidshuis Groningen (ZVHG), politie, ervaringsdeskundigen, Wij Groningen, GGD en GGZ-organisaties.

In de werksessie op 9 juli 2024 hebben we thema's met elkaar uitgewerkt en vastgesteld:

1. Leidende principes die de gemeenten hanteren binnen de regio
2. AVE-fases - de vier uitgangssituaties
3. Definities casus- en procesregie

Alle tien Groninger gemeenten en vertegenwoordiging vanuit het naasten- en cliëntperspectief waren aanwezig. De opbrengst van deze sessies beschrijven we in deze notitie.

Leidende principes

In de werksessie zijn regionaal geldende, leidende principes vastgelegd:

1. We werken vanuit een onbevooroordeelde, transparante en krachtgerichte **basishouding**, gericht op het aangaan van een wederkerige relatie. Escalatie hoort bij het leven en is **niet altijd te voorkomen**.
2. Bij de inrichting van AVE sluiten we aan bij **wat er al is** en zorgen waar nodig voor **aanvulling, verbinding en verbetering**. We doen niet meer, wat niet meer nodig is.
In iedere casus wordt vanaf AVE 2 een vaste casusregisseur benoemd vanuit het principe **één systeem of huishouden, één integraal plan en één regisseur**.
3. Er wordt zoveel mogelijk samengewerkt met (alle) leden van het systeem en huishouden met **één integraal plan van aanpak** waarbij wordt gekeken naar alle levensgebieden van alle leden van het systeem en huishouden.
4. **Continuïteit in casusregie** binnen het domeinoverstijgend netwerk (formeel/informeel) is van wezenlijk belang om de 'film' goed te waarborgen.
5. **Procesregie wordt toegevoegd** vanwege stagnatie in de samenwerking en/ of uitblijvend resultaat, toenemende onveiligheid en/ of bestuurlijk afbreukrisico. Bij twijfel consultatie/advies procesregie.
6. De **uitgangssituaties** van de verschillende AVE-fasen **zijn leidend**, er is hierbij geen onderscheid tussen doelgroepen of thema's.
7. **Tijdig op- en afschalen op alle niveaus**; naast casus- en procesregisseurs hebben ook de operationele- en bestuurlijk verantwoordelijke een rol conform afspraken in AVE.

Uitgangssituaties

AVE bestaat uit vier fasen. Binnen deze fasen zijn uitgangssituaties geformuleerd. Deze hebben we besproken en aangepast naar de regionale wensen van Groningen. De uitgangssituaties zijn als volgt geformuleerd:

AVE1 - Voor ongeveer 80% van de inwoners geldt het reguliere leven van de huishoudens. Er zijn geen problemen, er bestaan alleen vermoedens van problemen of men kan de problemen zelf oplossen eventueel met behulp van netwerk of lichte professionele ondersteuning. Preventie speelt een belangrijke rol, mogelijkheden/risico's worden zo vroeg mogelijk gesignaleerd om problemen te voorkomen. De zelfredzaamheid van inwoners is groot.

AVE2 - Bij ongeveer 15% van de inwoners is er een vraag of probleem in een huishouden. Het gaat soms om enkelvoudige problematiek. Maar veel vaker is sprake van meervoudige en complexe problematiek. Er wordt dan een integraal plan van aanpak gemaakt voor alle levensgebieden, waar mogelijk voor/met het gehele systeem. Daarbij zijn mogelijk meer deskundigen nodig. Dit kunnen partijen zijn vanuit het domeinoverstijgend netwerk.

AVE3 - Bij ongeveer 5% van de inwoners spelen complexe problemen op meerdere levensgebieden waarbij een domeinoverstijgende integrale aanpak nodig is. De samenwerking tussen partijen stagneert of het beoogde resultaat wordt niet bereikt. De veiligheid van de betreffende persoon of zijn omgeving is in het geding.

AVE 4 - Bij ongeveer 0,05% van deze 5% zijn de problemen zo groot of complex, dat de situatie escaleert. Er is maatschappelijke onrust, de veiligheid van een persoon of meerdere personen is in acuut gevaar. Het gaat hier om de zeldzame situaties waarbij de zaken helemaal uit de hand (dreigen te) lopen.

Definitie casus & procesregie

Tussen de rollen casusregie en procesregie zit een wezenlijk verschil. Deze rollen moeten binnen AVE strikt gescheiden worden. Tijdens de werksessie hebben we in twee groepen over deze definitie gesproken. De kern van de twee rollen:

Casusregie

- De casusregisseur wordt altijd expliciet benoemd.
- Maakt integraal deel uit van de hulpverlening.
- Draagt zorg voor een integraal plan op alle levensgebieden.
- Heeft de regie over de ondersteuning aan het hele gezin/ huishouden.
- Heeft geen hiërarchische, maar situationele bevoegdheid.
- Escaleert tijdig op bij toename van onveiligheid en/ of stagnerende samenwerking. En schaaft ook weer tijdig af.

Procesregie

- Wordt toegevoegd als sprake is van een dreigende escalatie, stagnerende samenwerking of als de hulp niet effectief is.
- Heeft in principe geen direct contact met het gezin of huishouden.
- Gaat niet over de inhoud van hulp, maar stuurt op effectiviteit, faciliteert en hakt knopen door.
- Schaaft op naar management van betrokken organisaties, wethouder of burgemeester.

Stand van zaken AVE in lokale situaties

Tijdens de regionale werksessie hebben we met de gemeenten geïnventariseerd hoever elke gemeente is met de inrichting of het werken met (de principes van) AVE. We hebben dit gedaan langs de lat van de vijf fasen die worden doorlopen als een gemeente AVE implementeert. Deze fasen staan uitgebreider beschreven in de [AVE Handreiking 2.0](#).

	Besluiten	Ontwerpen	Invoeren	Doen	Borgen
Eemsdelta	●	●	●	●	●
Groningen	●	●	●	●	●
Het Hogeland	●	●	●	●	●
Midden-Groningen	●	●	●	●	●
Oldambt	●	●	●	●	●
Pekela	●	●	●	●	●
Stadskanaal	●	●	●	●	●
Veendam	●	●	●	●	●
Westerkwartier	●	●	●	●	●
Westerwolde	●	●	●	●	●

We hebben de deelnemers gevraagd om via het plakken van een sticker op een poster aan te geven in welke fase de gemeente zich bevindt (groen = doen we, oranje = zijn we mee bezig, rood = doen we nog niet). We zien dat er verschillen zijn in welke fase een gemeente zich bevindt. Tijdens de werksessie stonden we per gemeente kort stil bij hun situatie.

De tien aanwezige gemeenten geven aan dat zij de meerwaarde zien om regionaal (de principes van) AVE te implementeren en van elkaar te leren in dit proces. Tijdens de werksessie werd duidelijk dat gemeenten zich in verschillende stadia van het implementatieproces bevinden. Deze informatie is belangrijk voor de vervolgstap van de lokale (her) inrichting (tweedaagse).

AVE is een organisatieontwikkelingsstrategie die de gehele structuur van de organisatie beïnvloedt en vraagt om heldere afspraken over casus- en procesregie. Het is niet slechts een model om in te vullen, want dat zou het risico met zich meebrengen dat het een papieren werkelijkheid blijft zonder daadwerkelijke implementatie. Er zijn een aantal landelijke ontwikkelingen die ook motiveren om concreet met AVE aan de slag te gaan, namelijk:

1. Nieuw kwaliteitskader wijkteams
2. Hervormingsagenda jeugd
3. Toekomstscenario jeugd- en gezinsbescherming
4. Wet/Voorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams/Vams)

Vervolg

Elke gemeente gaat in de periode van september tot november 2024, met ondersteuning van bureau HHM, aan de slag met een kerngroep voor de (verdere) lokale (her)inrichting. Aan het einde van de inspiratiesessie op 24 juni hebben de ambassadeurs de opdracht meegekregen om een kerngroep bijeen te brengen (zie Bijlage 1). In Bijlage 2 vindt u de stappen die bureau HHM globaal doorloopt met de gemeente om tot een inrichting van AVE te komen. Deze stappen passen we in overleg met de individuele gemeente aan, zodat ze goed aansluiten bij de fase waarin de gemeente zich bevindt.

Tijdens de afsluiting van de werksessie op 9 juli werd aangegeven dat de sessies energie geven, zaken op scherp zetten, maar ook bewustwording creëren over wat van de organisatie wordt gevraagd. Er is behoefte uitgesproken om in de toekomst vaker samen te komen om kennis en ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. De projectleider zal dit organiseren.

Bijlage 1. Instructie kerngroep ontwerpfase

AVE regio Groningen

Als er bestuurlijk commitment is, kan de gemeente aan de slag om AVE voor de lokale situatie in de vullen. De verschillende rollen en verantwoordelijkheden worden belegd. De lokale situatie en inrichting van het sociaal domein is daarbij het vertrekpunt. In de ontwerpfase is het belangrijk om voldoende eigenaarschap en commitment te creëren voor de gemaakte keuzes en afspraken.

Ontwerpfase: 2-daagse

Tijdens de *2-daagse* richten we met de kerngroep met verschillende afgevaardigden vanuit de domeinen zorg en veiligheid het AVE-model in (zie bijlage 1). Als blijkt dat we minder of meer tijd nodig hebben kunnen we hierin altijd andere keuzes maken. Ervaring heeft ons geleerd dat het verstandig is om 2 volle dagen te reserveren in de agenda's van de kerngroep.

Naar aanleiding van de *2-daagse* wordt in gezamenlijkheid bepaald welke vervolgstappen er worden gezet om het AVE model te kunnen implementeren.

De bijeenkomsten worden voorbereid en begeleid door adviseurs vanuit bureau HHM.

Kerngroep AVE

Wij adviseren om de volgende kerngroepleden uit te nodigen. Een vertegenwoordiger vanuit:

- beleid jeugd;
- beleid Wmo;
- veiligheid (AOV-er/OOV-er/adviseur);

Afhankelijk hoe de gemeente is ingericht een vertegenwoordiger vanuit:

- procesregisseur vanuit de gemeente
- teammanager/coördinator vanuit het Sociaal Wijkteam/Gebiedsteam/Toegang
- Zorg- en Veiligheidshuis
- politie

We gaan uit van een groep van circa 8 tot 12 personen die met (enige) mandaat aan de tafel zitten. Het doel met de kerngroep is om te komen tot de meest wenselijke inrichting die vervolgens op management/ bestuurlijk niveau voorgelegd en goed gekeurd moet worden.

Plannen

Aan jullie - ambassadeurs - is de opdracht te beginnen met het samenstellen van de kerngroep in jouw gemeente. De bedoeling is om de *2-daagse* te organiseren in de periode september-november 2024. Ervaring leert dat het plannen van deze afspraak tijd kost. Er volgt nog een inschrijffijst met data voor de *2-daagse*. In de tussentijd horen we het ook graag als je de *2-daagse* tussentijds al wil plannen. Wij kijken of dit bij ons intern ook haalbaar is en bekijken vervolgens welke adviseurs het oppakken.

Bijlage 2. De vijf stappen tijdens de bijeenkomsten

Stap 1 - Eigenaarschap en proces

We gaan met de kerngroep in gesprek over het nut en noodzaak van AVE, het eigenaarschap binnen uw gemeente en wat daarvoor allemaal nodig is binnen de lokale keten.

Stap 2 - Lokale context

Vervolgens brengen we met de kerngroep de bestaande werkafspraken, de rol en de positionering van de gebieds- of wijkteams in kaart en we bespreken hoe we kunnen aansluiten bij de context van de gemeente.

Stap 3 - AVE-onderdelen

We leggen met de kerngroep de kaders vast die de basis vormen voor de lokale AVE. We definiëren de onderdelen:

- leidende AVE-principes,
- casus- en procesregie en we toetsen deze aan de uitvoeringspraktijk,
- uitgangssituaties van de vier AVE-fasen en momenten van op- en afschalen.

De definities toetsen we in verschillende werkvormen aan de praktijk en we leggen ze vast in een notitie.

Stap 4 - AVE-model

We wijzen met de kerngroep per escalatiefase (de uitgangssituatie waarin een huishouden zich bevindt) de casus- en procesregie toe aan functionarissen binnen of buiten uw gemeentelijke organisatie. Daarnaast vullen we ook in wie de operationele- en bestuurlijke verantwoordelijke is binnen elke AVE-fase.

Stap 5 - Klantreis en vervolg

Tot slot maken we een klantreis aan de hand van een fictieve casus. De klantreis geeft inzicht in eventuele knelpunten, ontbrekende werkafspraken of hiaten in de keten van zorg en veiligheid. Aan de hand hiervan stellen we vervolgacties vast.